

smerom v tejto práci, ktorá sa zabýva konkrétnym právnym obsahom, tu polemizovať nemôžem. Časť spisovateľov tohoto smeru vôbec popiera, že »zákon« by mohol byť prameňom práva.

Nemôžem tiež na tomto mieste zabývať sa touto otázkou de lege ferenda. Po pozornom prečítaní týchto riadkov musí prísť čitateľ k názoru, že so stanoviska právnej politiky je dnešný stav neudržiteľný a že je potrebný zvláštny ústavný zákon o právnych normách, ktorý ale v prvom rade musí dodržať právna moc sama. Není potrebné, aby zvykové právo bolo prvotnou normou, stačí keď sa omedzuje na sekundérne normy a keď sa určuje legáldefiniáciou, jako sa toto právo rodí.

Tento predmet touto prácou ani zďaleka není vyčerpaný.⁴⁸⁾ Otázka príznakov noriem zvykového práva, spôsob vzniku týchto noriem, pojem zvyku, povinnosť dôkazu ohľadne jestvovania noriem zvykového práva atď. sú všetko otázky, ktoré by patrily do rámca tohoto článku. Pre obmedzenosť miesta pojednám o týchto veciach zvlášť. Išlo mi o to, abych — bez nároku na úplnosť — poukázal na problém zvykového práva so stanoviska nášh o právneho poriadku.

Dr. Jaroslav Horák:

„Intervenience“ dle § 92. civ. ř. s.

(Pokračování.)

Vyloučíme-li vzhledem na souhlas mínění formu vedlejší intervenience, nezůstane nic jiného, nežli forma hlavní intervenience, t. j. žaloba, ačkoliv případ § 92. na hlavní intervenienci ani nemyslí a co do předmětu s hlavní interveniencí se neshoduje.

Problem der natürlichen Rechts, 1912, Somló I. c. str. 392., Ehrlich: Freie Rechtsfindung und freie Rechtswissenschaft, Leipzig 1903, Berolzheimer: Die Gefahren einer Gefühlsjurisprudenz in der Gegenwart, Archiv für Rechts- und Wirtschaftsphilosophie, svázok IV., str. 595., Gmür: Die Anwendung des Rechts nach Art 1. des schweizerischen Zivilgesetzbuches, Bern, Stämpfli, 1908. Kallab: Úvod ve studium metod právnických, kniha druhá, str. 40. ff.

⁴⁸⁾ Vid' velmi zajímavé stanovisko kat. cirkevného práva: Codex iuris canonici, can. 25—30, Roma, Typis Polyglottis Vaticanis, 1917, zajímavý obraz dávajú ešte o otázke: Pfersche: Das Problem des Gewohnheitsrecht, v Juristische Vierteljahrsschrift, svázok XXVII. ex 1896, Neukamp: Das Gewohnheitsrecht in Theorie und Praxis des gemeinen Rechts, v Archiv für Bürgerliches Recht, II. svázok, str. 89, Fleischmann: Die materielle Gesetzgebung, v Handbuch der Politik, II. vyd., I. svázok, str. 271, Otto Mayer: Verwaltungsrecht, II. vyd., I. svázok, str. 90, Bergbohm: Jurisprudenz und Rechtsphilosophie, str. 20 ff, I. svázok, Leipzig, 1892., Jellinek: Allgemeine Staatslehre, IV. vyd., str. 339, Springer, Berlin, 1922., Husserl: Rechtskraft und Rechtsgeltung, Berlin, Springer, 1925, Kalousek: České státní právo, II. vyd., Praha, 1892, str. 348, pozn. 2., Kohler: Lehrbuch des bürg. Rechts, Berlin, Heymanns Verlag, 1906, I., str. 106, Ebermayer-Lobe-Rosenberg: Deutsches Strafrecht, str. 91, pozn. 6., Berlin, de Gruyter, 1922 atď.

V případě § 92. dlužník patrně existenci pohledávky buď vůbec nepopírá, aneb aspoň během sporu od popírání upustí, ale odpírá placení původnímu žalobci jen proto, protože následkem nároku třetí osoby neví, komu má platit; osoba věřitele není mu bezpečně známa. Materiálně tu snad ani není konfliktu mezi žalovaným dlužníkem a třetí osobou, které by dlužník pohledávku bez všeho vyplatil, kdyby nebyl právě již původním žalobcem napaden. Možná, že nevyplatil pohledávku třetí osobě jen proto, že doposud nebyla sročnou a stala se jí teprve během sporu původním žalobcem zavedeného. Za takové situace nelze ani požadovati, aby třetí osoba svůj nárok žalobou proti dlužníkovi uplatňovala, jak by tomu bylo při hlavní intervenienci, neboť dlužník ani nedal příčiny ke sporu (třetí osoby proti němu) a tak by třetí osoba nejen nedostala náklady sporu proti dlužníkovi, ale spíše by ještě musila je hraditi žalovanému dlužníkovi (§ 427.).

Z toho vyplývá, že vstup třetí osoby do sporu nemusí vždy býti ve formě žaloby proti dlužníkovi, ale vždy ve formě žaloby proti původnímu žalobci. Žalovaný dlužník opověděl právě za tím účelem spor třetímu nárokovateli, aby se vyhnul nebezpečí opětovného placení, když by v obou eventuálních sporech, původním a eventuálně později třetím nárokovatelem proti němu zavedeným, prohrál. Účel opovědi sporu je, aby si třetí nárokovatel věc s původním žalobcem sám vyřídil, neboť dlužník za situace, která je podkladem § 92., chce se ze sporu vytáhnouti, nemá sám interestu na vítězství toho neb onoho nárokovatele. Materiálně jde tu vlastně jen o spor mezi původním žalobcem a třetím nárokovatelem o to, komu nárokováná pohledávka patří: spor, který jsme svrchu nazvali sporem pokračujícím. Situace je tu podobná pro dlužníka žalovaného, jako v případě auctoris nominationis (§ 93.): jedná se mu o to, aby se sporu zbavil. Rozdíl je však v tom, že v případě § 93. do sporu volaný také skutečně ve vlastním slova smyslu vstupuje, neboť zaujímá buď rovné postavení se žalovaným v téměř sporu jako jeho procesní společník, aneb dokonce, když se žalovaný ze sporu se souhlasem žalobcovým vypustí, vstoupí auktor vůbec na jeho místo.

Je-li však situace taková, že dlužníkovi skutečně o nic jiného nejde, nežli aby si žalobce a třetí nárokovatel spor mezi sebou vyřídili, a může-li tak iure cogente vymoci, když složí sporný obnos pohledávky do soudního depositu, aby byl ze sporu vypuštěn, děje se tak zajisté jen proto, že zákon uznává, že tu není žádného (materiálního) důvodu k pokračování sporu původního žalobce vůči žalovanému dlužníkovi. Jiná otázka je ovšem, není-li tu důvod formálního k tomuto pokračování, ale zákon v tomto případě obětuje důvody formálního práva důvodům materiálně-právním a připouští právě pro nedostatek těchto i formální zánik sporu v souhlase s materiálním právem, ač v částečném rozporu s obecnými zásadami práva procesního. O tom se zmíníme níže. Je to ovšem úprava mimořádná, exceptionelní a jako hlavní důvod její sluší uvést procesní ekonomii: zastavení zbytečného procesování pouze z důvodů formálních, bez materiálního podkladu.

To je však zároveň také důvodem, že není ani formální potřeby, aby třetí nárokovatel vystoupil proti dlužníkovi jako žalovanému novou žalobou, buď že separátní, buď že se žalobou oproti původnímu žalobci spojenou, ale i v prvním případě s touto spojitelnou.⁴¹⁾ Není tedy potřebí ani zevně pokračovati dle analogie hlavní žaloby intervenienční, když by tato materiálně snad byla přípustna.

Tedy dle našeho mínění: intervenience čili vstup do sporu třetího nárokovatele dle § 92. děje se zpravidla jen žalobou proti původnímu

⁴¹⁾ Kovács, cit. str. 161. uvádí: Když nárokovatelé zavedli zvláštní spory o pohledávku, soud je může dle § 133. z úřední moci spojití a v takovém případě, když dlužník obnos pohledávky ve prospěch nárokovatelů oproti zřeknutí práva na restituci soudně deponuje, může dle analogie § 92. žádati vypuštění ze sporu.

žalobci o to, že žalovaná pohledávka patří třetímu nárokovateli (intervenientovi). Aby však nastaly účinky § 92., nutno je ovšem v této žalobě odvolati se na opověď sporu ze strany žalovaného dlužníka, aneb aspoň na to, že dlužník ve sporu intervenientem již proti němu zahájeným, tím se hájil, že již je pro tutéž pohledávku (původním žalobcem) žalován, aneb aspoň tuto okolnost intervenientovi ohlásil. Pokud je již spor mezi intervenientem a dlužníkem v běhu, soud na návrh intervenientův v žalobě intervenční aneb i z úřadu dle § 233. tento spor se sporem intervenienčním spojí, neboť nutnost tohoto spojení je samozřejmá. Není však vyloučeno, že intervenient žalobou intervenční oba nároky, jak proti původnímu žalobci, tak proti žalovanému dlužníkovi spojí *ceteris paribus*. Odchyłka pro případ sporu již intervenientem proti žalovanému dlužníkovi vedemého je nutna z procesních důvodů (*exc. litis pendentis*), pokud by nedal intervenient přednost zpětvzetí žaloby v tomto sporu, pokud je možné dle předpisů §§ 186., 187., aneb spočívání, pokud by na to žalovaný dlužník přivolil.

Žaloba oproti dlužníkovi žalovanému může zníti také jen *in eventum*, třetí nárokovatel totiž nemůže věděti, jak se žalovaný dlužník vůči jeho nároku zachová. Z pouhého opovědění sporu toho nemůže věděti, neboť tím mu žalovaný dlužník pouze sdělí, že ho někdo o tutéž pohledávku zažaloval. Nemusí mu oznámiti svůj úmysl vymknouti se ze sporu složením depositu dle § 92. I když by mu tento úmysl sdělil, nemusí se dle toho zachovati. Účinky § 92. nastanou teprv, až se žalovaný dlužník dle tohoto paragrafu zachová. Neúčinní-li však dle toho, nebude intervenience míti žádného zvláštního významu, nežli každá jiná žaloba, nanejvýš že tu nastane spojení sporů, jež nutno posuzovati dle § 233., ačť byla stranami samými způsobena. Intervenient dle § 92. riskuje tedy při intervenční žalobě možnost, zdali účinky § 92. skutečně nastanou. Ostatně, jak ukážeme, toto riziko je pro něho téměř méně nebezpečné, nežli když se dlužník dle § 92. skutečně zachová. Intervenient tedy podá žalobu intervenční zpravidla v naději, že dle situace, která se dá zvláště z opovědi sporu a skutkového poměru intervenienta a žalovaného dlužníka posuzovati, tento má úmysl dle § 92. pokračovati.

Proti původnímu žalobci může intervenient vystoupiti ovšem se vši jistotou, neboť tento spor dojde v jednom i druhém případě, zachová-li se dlužník dle § 92. aneb ne, stejného rozhodnutí.

Intervenient bude tedy substancovati svoji žalobu poukazem, že mezi žalobcem A a žalovaným B je spor o obnos x, který spor mu byl opověděn a že tuto pohledávku sám proti žalovanému D nárokuje (§ 92.). Následkem toho vstupuje do sporu a uplatňuje proti žalobci A *petit*, aby uznal, že žalovaná pohledávka patří jemu (intervenientovi, žalobci) a (eventuelně) proti žalovanému dlužníkovi, aby rovněž tuto pohledávku v jeho prospěch uznal, případně jemu zaplatit byl zavázán. Osud této ev. žaloby závisí pak od toho, zda-li se žalovaný dlužník dle § 92. zachová aneb ne.

Nelze souhlasiti s názorem Gaárovým (str. 83.), že intervenient stane se stranou ve sporu jen, když dlužník pohledávku do soudního depositu složí a žádá o vypuštění ze sporu, jinak, když se tak nestane, pouze jako hlavní intervenient vystoupiti může. Zákon hovoří přece výslovně o tom, že na základě opovědi sporu třetí nárokovatel do sporu vstoupí (vstoupiti může). Je-li však již účastníkem sporu, pak nelze jej jednoduše odbýti tím, že se dlužník nezachová dle dalších předpokladů § 92. a nutiti jej, aby vystoupil jako hlavní intervenient, nechce-li svého materiálního práva pozbyti. To mohl sice do sporu povoláný o své vůli učiniti, ale k tomu účeli nebylo mu zapotřebí spor opovídati, resp. nemělo by žádného smyslu vstoupení do sporu, jež by nebylo samo o sobě hlavní interveniencí. Nelze předpokládati, že by byl zákonodárce upravil v § 92. nějaký vstup do sporu, který by neměl případně žádného procesuálního významu. § 92. výslovně vstup do sporu činí předpokladem pro další procesní úkony dlužníkovy, ale to ovšem ani nevede nutně k tomu, že dlužník tyto úkony

předse vezme, ani k tomu, že by následkem toho intervenience se stala bezúčinnou, bezvýznamnou. Nelze o tom pochybovat, uznáme-li správným, že forma této intervenience je žaloba.

Konstrukce případu § 92.

§ 92. dle již řečeného z důvodů procesní ekonomie dává stranám materiálně na též sporu o určitou pohledávku súčastněným možnost, aby spojení formálních sporů (procesů), možné dle § 233., soudním opatřením provedly na základě zákona⁴²⁾ již samy, z vlastní iniciativy, s tím dalším účinkem, že pokud ze spojených sporů některý se stane vlastně materiálně zbytečným, tento spor na návrh žalovaného a bez nutného souhlasu žalobce, ze spojení vypadne. To je tedy pravý význam § 92.:

1. Spojení sporů téhož předmětu se týkajících súčastněnými stranami samými — vstup do sporu znamená vlastně vstup do souvisících sporů materiálně úzce týmž předmětem spojených, které by se bez této úpravy musily vésti buď celkem separátně, aneb by mohly býti jen eventuelně dle § 233. spojeny. Strany sprostředkují spojení samy.

2. Vyloučení sporů z kumulace po splnění formálních podmínek, z nichž je zřejmo, že určitý spor neb určité spory, které k této kumulaci podnět, materiálně jsou následkem splnění těchto podmínek vyřízeny a tak další vedení sporů bezpředmětno.

Pojmeme-li takto případ § 92., je ovšem zřejmé, že zařazení § 92. není v zákoně správné. O intervenienci se tu nejedná, neboť t. zv. intervenient nevstupuje tu do sporu vedeného mezi původními stranami, nýbrž zavádí samostatný spor, případně samostatné spory proti oběma původním stranám a tyto spory sluší při předpokladech § 92. považovati a priori spojenými. Patřil by tedy § 92. vlastně do pořadí § 233. Zařazení do kapitoly o intervenienci vedlo jen ke konstrukčním nesnázím, protože se žádná intervenience zjistiti nedá. Takováto konstrukce odstraní však i ostatní obtíže interpretace § 92. — v první řadě právě obtíže otázky, v jaké formě se děje vstup do sporu a jaké postavení má v něm t. zv. intervenient. Zvláštnost § 92. ohledně vypuštění původně žalovaného dlužníka ze sporu a význam tohoto vypuštění, pokusíme se vysvětliti v následující kapitole.

Vstup do sporu dle § 92. neznámá tedy jednoduchý úkon procesní, nýbrž spojen je s celou řadou možností a komplikací. I když ne další v § 92. normované účinky, má úprava vstupu od sporu dle § 92. svoje oprávnění: soud pokračuje zrovna tak, jako by se jednalo o spojení sporu soudním opatřením dle § 233.

Od procesu na základě hlavní žaloby interveniční liší se spor pokračující (dle § 92.) tím, že tento spor t. zv. intervenienta oproti žalobci, ev. oproti oběma stranám původním, není spor hlavní, tak že by na př. původní spor, jako právě od výsledku hlavního sporu interveničního závislý, mohl býti do jeho řešení suspendován.⁴³⁾ Je to spíše spor s původním paralelní. Není ovšem vyloučeno, že dle materiální povahy pohledávky, jež tvoří předmět všech kumulovaných sporů, — soud oběma žalobám, původní i interveniční, aspoň obmezeně vyhová, na př. když nárokovaná pohledávka oběma nárokovatelům z titulu dědičné posloupnosti, aktivně

⁴²⁾ Také o hlavní intervenienci lze této konstrukce použití. Viz Hora: Čsl. procesní právo civilní, II., str. 208.: také hlavní žaloba interveniční je spojení dvou žalob proti dvěma žalovaným.

⁴³⁾ Gottl (str. 83.) udává, že vstupem intervenientovým nastupuje ohledně nároku intervenientem uplatňovaného okolnost *litis pendentis*. Stal-li se vstup žalobou, jak to uvažujeme v této studii, je toto tvrzení jistě správné, ale neshoduje se s vlastním názorem Gottlovým, že stačí pouhé prohlášení (na ústním pojednávání). Jinak ovšem i tento názor podporuje mnění, že se tu jedná o několik žalob t. zv. interveniční spojených.

solidární obligace a pod. patří. I to poukazuje právě k tomu, že tu jde o kumulaci sporů formálně samostatných.⁴⁴⁾ Tento případ je zvláště zřejmým, když nárokovatelů, jimž byl spor opověděn, je několik.

Jak je tomu, když intervenient dle § 92. již před tím, nežli do sporu vstoupil, svůj nárok vůči dlužníkovi již zvláštním sporem uplatňoval a tudíž již lis pendet? Dle naší konstrukce, že se tu jedná o kumulaci procesů z iniciativy stran, může se intervenient obtíží, resp. námitce litis pendentes se strany žalovaného dlužníka vyhnouti tak, že v intervenční žalobě vůči původnímu žalobci (v sporu opověděném) žádá o spojení se sporem s jeho strany již proti dlužníkovi zavedeném. Soud bude sotva vstavu kumulaci dle § 233. odepřítí. Jinak ovšem lze zjednodušiti věc, když žalobce svůj vlastní spor proti dlužníkovi nechá spočívat, aneb pokud je to možné, od žaloby upustí.

Dle Horova názoru⁴⁵⁾ jedná se v případě § 92. o procesní úpravu kolise nároků, podobně jako v případě t. zv. intervenience hlavní a excisní. Je zajisté pravda, že kolise nároků se v § 92. vyskytuje, pokud proti témuž dlužníkovi několik (aspoň dva) nárokovatelů tutéž pohledávku uplatňují. Rozdíl je však v tom, že při kolisi nároků, jak jí předpokládá hlavní žaloba intervenční a žaloba excisní, nárok, o který jde, je také mezi stranami v původním sporu sporným, resp. v exekucním řízení exekutem ve prospěch třetí osoby neuznaným, tedy popřeným, aneb se k němu exekut aspoň pasivně chová, kdežto v případě § 92. se předpokládá, aneb aspoň počítá s tím, že nárok sám jako takový existuje a původním žalovaným uznán bude. V tom spočívá těžiště celé úpravy § 92., takže kolise se obmezuje vlastně na konflikt původního žalobce a intervenienta co do příslušnosti zažalované pohledávky.

Konečně v širším smyslu je kumulace sporů vůbec úpravou kolise nároků.⁴⁶⁾ Případ § 92., kdyby neměl vlastní úpravy v cit. §, musil by se vyřídití stejně spojením sporů. Podmínky k tomu jsou stejny:

1. Procesní soud je příslušný ohledně téhož nároku, předmět sporu tvořícího.

2. Přípustnost téhož způsobu řízení.

Rozdíl od případu § 233. civ. ř. s. je ten, že v případě § 233. soud spojení sporů povolití může, v případě § 92. musí ipso iure.

Zrovna tak dle § 232. m ů ž e soud rozdělití kumulované spory, v případě § 92. musí oddělití a zastavití původní spor z kumulované skupiny po splnění zákonných podmínek téhož §.

II. KAPITOLA.

Žalovaný dlužník následkem vstupu třetího nárokovatele musí býti ke své žádosti ze sporu usnesením vypuštěn, když sporný obnos soudně deponuje ve prospěch obou nárokovatelů a vzdá se při tom práva vzítí deposit zpět.

Předpoklady vypuštění dlužníka ze sporu.

1. Deponování sporného obnosu k soudu.

§ 92. míněn je ve smyslu materielně právního případu splnění pohledávky surrogátem soudního depositu vůbec (viz úvod). Kdyby byl dlužník ještě před žalobou složil předmět pohledávky z důvodu, že je v nejistotě ohledně osoby věřitelovy, protože dvě neb více osob si tento předmět pro sebe celkem aneb částečně nárokují, byl by osvobozen materielně právně od svého závazku, takže v případě žaloby po soudním deponování obnosu pohledávky se strany toho kterého nárokovatele, když by soud uznal oprávněnost soudního depositu, t. j. jeho předpokladu (pochyby

⁴⁴⁾ Viz R. G. (něm. říš. soud) 34.403, cit. Kovács, Kom., str. 160.

⁴⁵⁾ Hora: Procesní úprava kolise nároků a Čsl. civilní právo procesní, II., str. 203. násl.

⁴⁶⁾ Hora: Procesní úprava kolise nároků, str. 101.

o osobě věřitelově), žaloba by musila býti zamítnuta a žalobce by musil nahradit dlužníkovi-žalovanému sporné náklady.

Tak by tomu musilo býti pravidelně, i když by dlužník-žalovaný, jako v případě § 92., teprv po zahájení sporu aneb během sporu s odůvodněním, že je žalovaný obnos někým třetím nárokován, obnos ten do soudního depositu složil. Úchylka by mohla nastati jediné ohledně nákladů sporu až do soudní deposite žalobci vzniklých, pokud by tyto náklady žalovaný dlužník svým jednáním, zvláště opožděným uplatňováním pochybnosti o oprávněnosti aneb o výlučné oprávněnosti žalobcově k žalované pohledávce způsobil (§ 426. civ. ř. s., 2. věta).

Pochybným by mohlo býti jen, zdali by žalovanému dlužníkovi v tomto případě připadly také náklady spojené s soudním deponováním (na př. kolky na žádost o převzetí obnosu do soudního depositu; odměna advokáta, jehož prostřednictvím byla žádost podána atd.).

Otázka těchto nákladů je v praxi sporná i v případě mimosporného depositu soudního. Často totiž deponent, složivší obnos, o který jde, do soudního depositu, žádá, aby mu byly určeny náklady depositeční a aby mu byly z depositu vráceny.⁴⁷⁾ Dle našeho mínění sluší tu rozeznávati, zdali soudní deposit se týče pohledávky, kterou měl deponent věřiteli přinešti (Bringschuld) aneb kterou měl věřitel u dlužníka vyzvednouti (Holschuld). V prvním případě jsou zajisté náklady s deponováním spojené na vrub dlužníkův, zrovna tak, jako kdyby platil direktně aneb jinou cestou, nežli soudním deponováním (na př. poštu, chekem) — v druhém případě však má právo žádati náhradu nákladů od věřitele, za něhož je vlastně v jeho zájmu (k zabezpečení před dalším nárokovatelem) učinil.

§ 92. obsahuje ohledně této otázky odchylné stanovisko potud, že bez rozdílu náklady soudního deponování žalovanému dlužníkovi přiznává.

2. Zřeknutí deponentovo na zpětvzetí deposita.

Uherské právo rozeznává v soudním depositu dvě funkce: 1. splacení dluhu, 2. zabezpečení⁴⁸⁾ (na př. § 127. civ. ř. s., § 231. ex. z.).

Abyste nebyly pochyby o tom, že se jedná o skutečné placení a ne pouhé zabezpečení nároku kolidujících nárokovatelů, ustanovuje § 92. jako podmínku účinku soudního depositu sporného obnosu, zřeknutí se práva dlužníka na zpětvzetí depositu. Toto zřeknutí musí se státi patrně výslovně, neboť se jedná o takové zřeknutí, které má za následek, že předmetu sporu aspoň mezi deponujícím dlužníkem a žalobcem v původním sporu se vybaví a taková zřeknutí nutno protokolovati (§ 244, bod 1. civ. ř. s.).

3. Deposit musí se státi ve prospěch nárokovatelů.

Nepřijímáme mínění, že zákon je v tomto bodu nepřesný a že by měl zníti vlastně: ve prospěch nárokovatele, který v pokračujícím sporu zvítězí (Meszlényi, viz úvod), neboť tento výklad, opírající se o úpravu dalšího pokračování ve sporu nárokovatelů mezi sebou (2. odstavec, § 92.), má vadu, že činí nezodpovědnou otázku, kdo má nésti náklady deponujícího dlužníka v případě, když spor mezi nárokovateli nebude rozsudkem rozhodnut. Následkem toho přizvukujeme právě tato slova zákona: ve prospěch nárokovatelů, jako velmi závažná, dobrý nejen formálně, ale

⁴⁷⁾ Nepochybně nesprávná je srážka těchto nákladů od deponovaného obnosu již před soudním určením, neboť neúplný obnos depositu nelze považovati úplným placením a následkem toho věřitel nemusí ho přijati. — Dle práva v historických zemích platného jedná se při plnění soudním deponováním o řízení nesporné a proto dle zásad tohoto řízení nese náklady soudního depositu deponent sám bez nároku na náhradu vůči destinátovi.

⁴⁸⁾ Dle rak. práva soukromého (praxe) znamená deposit u soudu pouze tradiční offeritu. Vlastnictví zůstane až do vydání aneb ospravedlnění deponentovi. Rozh. de 7. IV. 1914. Zentralblatt für die jurist. Praxis, 1914, str. 323. Rozh. de 19. III. 1875 GIM. 4900 — ale nemůže býti před skončením sporu vzat zpět. Rozh. de 6. XII. 1892 GIM. 14.505 a j.

i materiálně právní smysl mající. Znamená to podle našeho názoru, že deposit stane se skutečně majetkem (ev. vlastnictvím) nárokovatelů, podmíněně rozhodnutím, kdo vlastně má z nich výlučné aneb aspoň částečné právo na tento deposit. Dlužník se svého práva na tento deposit zřekl bezpodmínečně, a sice výslovně ve prospěch ve sporu pokračujících nárokovatelů, ne také další osoby, již by snad materiálně deposit měl patřiti, která však se na sporu nesúčastnila. Z výhody, které tím nárokovateli nabudou, vyplývá i jejich závazek k náhradě nákladů deponentových.

4. Zákon nehovoří sice o tom, jakým způsobem se soudní deponování má státi, ale o tom sotva může býti sporu, že tímž způsobem, jako mimo spor. Jednáť se zajisté o úplně identický úkon s týmž účelem.

§ 14. uvoz. z. k civ. ř. s. zmocnil ministra spravedlnosti v dorozumění s ministrem financí a obchodu, aby řízení depositní nařízením upravil. Toto nařízení však nebylo do převratu vydáno.⁴⁹⁾

V praxi se pokračuje tak, že se deposit odevzdá u berního úřadu a dá potvrditi na podání, které se odevzdá soudu — aneb direktně s podáním u soudu. Toto podání lze učiniti během sporu dle § 92. pod týmž označením, takže se vyřídí a připojí k procesním spisům.

5. Žádost žalovaného dlužníka, aby byl ze sporu vypuštěn.

Někteří spisovatelé jsou mínění, že tuto žádost nutno podati na ústním (ne meritorním) pojednávání. To by ovšem předpokládalo formální žádost (případně ve spojení s podáním depositu) a separátní ústní jednání. Avšak vzhledem na to, že zákon tak výslovně nenařizuje a že se jedná vlastně o vyřízení sporu následkem uspokojení žalobcova, třebaš jen surrogátem výplaty, není zapotřebí separátního jednání, zrovna tak, jako kdyby se deposit pohledávky uskutečnil mimo případ § 92. Těžší je ovšem odpověď na otázku, má-li se žádost, či vlastně návrh na vypuštění ze sporu státi v řízení před soudním dvorem písemně, aneb stačí-li jeho přednesení ústní a protokolární zjištění. Poněvadž však § 138. výslovně uvádí, že jen ty návrhy lze před soudním dvorem ústně přednésti a do protokolu zapsati, kde tak zákon výslovně připouští, o požadování § 92. však tak výslovně řečeno není, následuje z toho, že dlužník žalovaný musí svůj nárok, t. j. žádost o vypuštění ze sporu podati písemně a v podání tomto vykázať, že ostatním podmínkám použití § 92. vyhověl.

U okresních soudů lze ovšem bez dalšího podati žádost o vypuštění při výkazu soudního depositu do protokolu.

Pokud deponoval dlužník sporný obnos u jiného soudu, aneb u procesního soudu, ale separátně, připojí k návrhu či žádosti o vypuštění ze sporu soudní výměr, kterým byl obnos do soudního depositu přijat. To ovšem odpadne, když žádost o vypuštění je současně spojena s podáním žádosti deponiční.

Návrh o vypuštění dlužníka ze sporu je vlastně návrh na zastavení sporu, tedy korrelát k žalobní protizádosti. Již z této příčiny je odůvodněno jeho písemné podání. Tato funkce je nepochybná ve sporu intervenčním (eventuálním). Protože dle našeho názoru vstup do sporu děje se žalobou, o které musí býti před soudním dvorem položen rok k zahájení sporu, pokud žalovaný dlužník do té doby žalovaný obnos do soudního depositu složil, může návrh již na prvním roku učiniti, kde právě jeho forma jako žalobní protizádosti zřejmě vynikne, ale dle obsahu § 92. je patrné, že se může tento návrh i později státi na pojednávání meritorním, což ovšem nemá vlivu na jeho formu.

Konečně je tento návrh dle své povahy spojen s odůvodněním materiálněprávní povahy (zánik dluhu deponováním k soudu) a vyžaduje proto aspoň formu přípravného spisu.

(Pokračování.)

⁴⁹⁾ Také jednacím řád (vlád. nař. de 3. V. 1924, č. 99 Sb. z. a n.) neobsahuje o tom ničeho, mimo úpravy manipulace v § 115.